

Sygnatura akt III C 1261/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

S., dnia 5 kwietnia 2017 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie III Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Joanna Suchecka

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Schultz

po rozpoznaniu w dniu 5 kwietnia 2017 r. w Szczecinie

na rozprawie sprawy z powództwa F. (...) z siedzibą w K.

przeciwko D. S.

o roszczenia z umów bankowych

I. umarza postępowanie co do kwoty 21.339,14 zł (dwadzieścia jeden tysięcy trzysta trzydzieści dziewięć złotych czternaście groszy);

II. oddała powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądza od powoda F. (...) z siedzibą w K. na rzecz pozwanego D. S. kwotę 4817 zł (cztery tysiące osiemset siedemnaście złotych) tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt III C 1261/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 5 kwietnia 2017r. wydanego w postępowaniu zwykłym

Pozwem z dnia 11 maja 2016r. powód (...) (...) w K. wniósł o zasądzenie od pozwanego D. S. kwoty 21.339,14 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 11 lipca 2014r. i kwoty 4.359,80 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od wniesienia pozwu, a nadto zasądzenia kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 4800 zł.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że powód w dniu 11 lipca 2014r. nabył od pierwotnego wierzyciela (...) Banku (...) S.A. w W. wierzytelność w kwocie dochodzonej pozwem, która wynika z kredytu udzielonego pozwanemu na kwotę 35.000 zł w dniu 29 czerwca 2009r.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 5 października 2016r. orzeczono zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwany złożył sprzeciw, w którym wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany podniósł zarzut przedawnienia. Uzasadniając zarzut wskazał, że ostatnia rata przypadła na dzień 15 lipca 2015r. i stosownie do art. 731 k.c. każda z rat ulegała przedawnieniu w terminie 2 lat, wobec czego raty przed 11 maja 2014r. uległy przedawnieniu. W pozostałym zakresie pozwany również wniósł o oddalenie powództwa.

W odpowiedzi na sprzeciw powód podtrzymał dotychczasowe stanowisko wnosząc o nieuznanie podniesionego zarzutu przedawnienia. Wskazał, że świadczenie z tytułu kredytu nie jest świadczeniem okresowym, lecz jednorazowym płatnym w ramach, a to powoduje, że termin jego wymagalności należy wiązać z datą ostatecznej spłaty

zadłużenia w tym przypadku z dniem 15 lipca 2015r., a nadto brak jest podstaw do zastosowania art. 731 k.c., który dotyczy roszczeń ze stosunku rachunku bankowego.

Pismem z dnia 27 lutego 2017r. powód cofnął pozew częściowo ze zrzeczeniem się roszczenia, a podtrzymał co do żądania zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 11 lipca 2014r. do dnia zapłaty od kwoty 21.339,14 zł oraz zasądzenia kwoty 4.359,80 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztów procesu. Wskazał, że należność objęta niniejszym postępowaniem została częściowo zasądzona wyrokiem karnym w sprawie VII K 307/15.

Sąd ustalił, następujący stan faktyczny:

W dniu 29 czerwca 2010r. pozwany D. S. zawarł z (...) Bankiem (...) S.A. w W. umowę kredytu gotówkowego w kwocie 35.000 zł na okres kredytowania wynoszący 60 miesięcy. Zgodnie z harmonogramem spłat kredytu raty były płatnie miesięcznie, z czego pierwsza rata w terminie do dnia 15 sierpnia 2010r., a ostatnia – do 15 lipca 2015r.

Dowód: umowa kredytu gotówkowego z dnia 29 czerwca 2010r. z harmonogramem spłat kredytu

W dniu 4 lipca 2014r. została zawarta umowa sprzedaży wierzytelności między (...) Bankiem (...) S.A. w W. a (...) (...) Niestandardyzowanym Sekurytyzacyjnym Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym w K.. W dniu 4 lipca 2014r. został zawarty aneks do tej umowy określający ostateczną cenę portfela wierzytelności i jego wysokość. Przedmiotem umowy była między innymi wierzytelność zbywej wobec D. S. wynikająca z umowy kredytu bankowego z dnia 29 czerwca 2010r. w kwocie 25.698,4 zł, według stanu na dzień 11 lipca 2014r., wymagalna od dnia 16 listopada 2012r.

Dowód: umowa sprzedaży wierzytelności z dnia 4 lipca 2014r., aneks nr 1 do umowy sprzedaży z dnia 4 lipca 2014r., pełnomocnictwo szczególne z dnia 23 lipca 2014r., załącznik nr 1 do aneksu nr 1 do umowy sprzedaży z dnia 4 lipca 2014r., pełnomocnictwo z dnia 27 sierpnia 2013r., pełnomocnictwo z dnia 11 lipca 2013r.

Wyrokiem z dnia 6 grudnia 2016r. wydanym przez Sąd Rejonowy w S. w sprawie VII K 307/16 D. S. został uznany winnego tego, że w dniu 29 czerwca 2010r. w P., w placówce banku (...) S.A. w celu uzyskania dla siebie od (...) S.A. kredytu gotówkowego w kwocie 35.000zł przedłożył podrobiony i poświadczający nieprawdę dokument dotyczący okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania wymienionego wsparcia finansowego w postaci zaświadczenie o zatrudnieniu i zarobkach osiąganych z tytułu zatrudnienia w firmie (...) -C.-Rad z siedzibą w P., w wyniku czego zamierzony cel osiągnął zawierając umowę kredytową, który to kredyt został następnie sprzedany jako wierzytelności umową z dnia 4 lipca 2014r. na rzecz (...) S.A. we W. powodując straty o łącznej wartości 21.339,14 zł na szkodę (...) S.A. z siedzibą we W.. Na podstawie art. 46 § 1 k.k. Sąd zobowiązał oskarżonego do zapłaty na rzecz pokrzywdzonego kwoty 21.339,14 zł tytułem środka kompensacyjnego. Wyrok jest prawomocny z dniem 14 grudnia 2015r. Na podstawie tego wyroku toczy się egzekucja w zakresie dotyczącym środka kompensacyjnego

Dowód: wyrok w sprawie VII K 307/16 z dnia 6 grudnia 2015r., zawiadomienie o zajęciu wierzytelności z rachunku bankowego, zawiadomienie dłużnika o zajęciu rachunku bankowego.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu z uwagi na skutecznie podniesiony zarzut przedawnienia.

Podstawę prawną roszczenia stanowił art. 720 § 1 k.c., zgodnie z którym przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy, a biorący zobowiązuje się zwrócić taką samą ilość. Powód zawarł z Bankiem (...) S.A. w W. umowę kredytu gotówkowego. Powód swoje roszczenie wywodzi z umowy przelewu wierzytelności zawartej z pierwotnym wierzycielem. Zgodnie z art. 509 § 1 i 2 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią, chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią

prawa, w szczególności roszczenia o zaległe odsetki. Stosownie do art. 513 § 1 k.c. dłużnikowi przysługują przeciwko nabywcy wierzytelności wszelkie zarzuty, które miał przeciwko zbywcy w chwili powzięcia wiadomości o przelewie.

Fakt zawarcia umowy kredytowej, jej warunki, okres i terminy spłat ujęte w harmonogramie spłat kredytu nie były kwestionowane oraz wynikały z przedłożonych do akt dokumentów. Niesporne było również, że wierzytelność wynikająca z umowy kredytowej przeszła na powoda w wyniku zawartej przez niego z pierwotnym wierzycielem umowy przelewu wierzytelności. Złożone dokumenty, co do których strony nie podnosiły żadnych zarzutów, potwierdzały dodatkowo tę okoliczność. Nie było także kwestionowane, że w toku postępowania karnego prowadzonego przeciwko pozwanemu o przestępstwo z art. 297 § 1 k.k. wyrokiem z dnia 6 grudnia 2016r. zobowiązano go do zapłaty na rzecz powoda kwoty 21.339,14 zł tytułem środka kompensacyjnego i co do tej należności toczy się postępowania egzekucyjne.

Zgodnie z treścią art. 355 § 1 k.p.c. sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne. Pozew natomiast może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia – aż do wydania wyroku (art. 203 § 1 k.p.c.).

Mając na uwadze to, że pozew w niniejszej sprawie został cofnięty pismem z dnia 27 lutego 2017r. po pierwszej rozprawie, a cofnięcie połączone było ze zrzeczeniem się roszczenia, Sąd na podstawie art. 203 § 1 k.p.c. w zw. z art. 355 § 1 k.p.c. postępowanie w sprawie umorzył co do kwoty 21.339,14 zł. Wprawdzie w piśmie zawierającym oświadczenie o cofnięciu pozwu nie wskazano wprost o jaką kwotę powód cofa pozew, jednakże zostało podane, w jakim zakresie powód podtrzymuje żądanie, a w wyniku porównania zakresu podtrzymanego żądania z żądaniem ujętym w pozwie nie ulegało wątpliwości, że powód cofnął roszczenie co do należności głównej w kwocie 21.339,14 zł. Konkluzja ta pokrywa się również z przyczyną cofnięcia pozwu tj. ze zobowiązaniem pozwanego w wyroku karnym z dnia 6 grudnia 2016r. do zapłaty na rzecz pokrzywdzonego, tj. powoda w niniejszej sprawie, kwoty 21.339,14 zł tytułem środka kompensacyjnego. Powód częściowo cofając pozew wprost potwierdził, że należność ta pokrywa się z częścią roszczenia dochodzonego pozwem złożonym w niniejszej sprawie.

Trzeba w tym miejscu podkreślić, iż fakt, że pozwany został prawomocnie skazany za przestępstwo z art. 297 § 1 k.k., które dopuścił się zawierając umowę kredytową z bankiem (...) S.A. nie wpływa na ważność tej umowy, a tym samym nie niweczy warunków, na jakich kredyt został mu udzielony.

Kwestią, którą należało w niniejszym postępowaniu rozstrzygnąć wobec niespornych powyższych okoliczności, było to, czy dochodzona wierzytelność uległa przedawnieniu w całości lub w części.

Zgodnie z art. 118 k.c. jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata. Stosownie do art. 120 § 1 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

Dla roszczeń zgłoszonych przez powoda znajduje zastosowanie trzyletni termin przedawnienia. Żaden przepis szczególny nie wprowadza innego terminu dla roszczeń z tytułu kredytu gotówkowego udzielonego przez bank. Nadto niewątpliwe jest, że roszczenia wynikające z tej umowy związane są z prowadzeniem działalności gospodarczej przez bank, co uzasadnia zastosowanie trzyletniego terminu wskazanego w art. 118 k.c. Podkreślić przy tym należy, że 3-letni termin przedawnienia nie był uzasadniony okresowością roszczenia, gdyż taka cecha nie występowała w stosunku do obowiązku spłaty zobowiązania kredytowego w ratach. Powołanie się przez pozwanego na art. 731 k.c. było oczywiście nieuprawnione, bowiem wierzytelność objęta żądaniem nie wynika z umowy rachunku bankowego. Do odmiennej konkluzji nie prowadzi fakt, iż strony umowy postanowiły, że kredyt będzie spłacany poprzez dokonywanie przez bank potrąceń wymagalnych należności z wierzytelnościami kredytobiorcy z tytułu środków pieniężnych na rachunku kredytobiorcy. Postanowienie to dotyczyło tylko sposobu spłaty, a umowa prowadzenia rachunku bankowego była odrębnym stosunkiem prawnym łączącym strony umowy kredytowej.

Mimo braku podstaw do zastosowania regulacji o świadczeniach okresowych, to wbrew odmiennemu stanowisku powoda, termin przedawnienia należało niewątpliwie liczyć dla każdej z rat od terminu wyznaczonego na jej spłatę, albowiem termin ten wyznacza wymagalność roszczenia w zakresie odpowiadającym wysokości raty. Nie można w żadnym razie zgodzić się z przytoczonym przez powoda stanowiskiem, iż w przypadku zobowiązań kredytowych, co do których spłata została rozłożona na raty, termin przedawnienia rozpoczyna swój bieg od terminu ostatecznej spłaty. Zgodnie z przytoczonym już wyżej art. 120 § k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Wymagalność roszczenia płatnego w ratach powstaje - w zakresie obejmującym należność z danej raty - w terminie wyznaczonym na jej spłatę. Wymagalność roszczenia jest to bowiem termin, w którym wierzyciel może najwcześniej domagać się spłaty wierzytelności, a ten - w przypadku płatności w ratach - wyznaczają terminy spłaty poszczególnych rat.

Biorąc powyższe pod uwagę niewątpliwie nastąpiło przedawnienie rat, których termin przypadał na okres przekraczający trzy lata przed wniesieniem pozwu tj. rat płatnych przed 11 maja 2013r. W niniejszej sprawie zostało jednak ujawnione, że termin wymagalności roszczenia uległ zmianie w stosunku to tego, jaki wynikał z pierwotnych warunków spłaty. Z załącznika nr 1 do aneksu nr 1 do umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 4 lipca 2014r. przedłożonego przez powoda na potwierdzenie nabycia wierzytelności dochodzonej w tym postępowaniu, wynika, iż wierzytelność będąca przedmiotem umowy przelewu stała się wymagalna w dniu 16 listopada 2012r. Na dzień 11 lipca 2014r. stan zadłużenia wynosił 25.698,14 zł, w tym 21.339,14 zł z tytułu kapitału, a 4153,38 zł z tytułu odsetek. Podkreślić należy, że dokument ten indywidualizuje wierzytelność będącą przedmiotem umowy przelewu, określa jej wysokość, elementy składowe, w tym indywidualne cechy takie jak wymagalność roszczenia. Według zapisów umowy zbywca zaświadczył i zapewnił nabywcę, że wierzytelności będące przedmiotem umowy przysługują mu i są wymagalne. Mając to na względzie, Sąd dokonał ustaleń w oparciu o przedstawiony przez powoda dokument z uwagi na to, że powód na nim opierał swoje prawa do wierzytelności, a pozwany nie zakwestionował go w żaden sposób. Wobec braku odmiennych informacji uznać należało, że stan i indywidualne cechy wierzytelności kształtują się w taki sposób, jak to zostało określone w omawianym załączniku, a zatem, że cała wierzytelność wynikająca z kredytu stała się wymagalna przed pierwotnie ustalonym terminem spłaty ostatniej raty a mianowicie w dniu 16 listopada 2012r. W sprawie nie zostało ujawnione, jakie okoliczności spowodowały, że termin wymagalności uległ zmianie, jednakże wobec braku zastrzeżeń żadnej ze stron co do treści tego dokumentu i jego zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, pozostawało to bez znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Sąd nie miał żadnych podstaw, aby odmówić dokonania ustaleń na podstawie dokumentu, który indywidualizował wierzytelność nabytą przez powoda. Należy jedynie domniemywać, że wobec naruszenia przez pozwanego obowiązków wynikających z umowy w zakresie spłaty, bank wypowiedział umowę korzystając z uprawnienia wynikającego z § 16 umowy, co skutkowało wymagalnością roszczenia z upływem terminu wypowiedzenia umowy. Ponieważ pozwany istotnie naruszył obowiązek spłaty kredytu bank zapewne skorzystał z tego uprawnienia, a następnie - wobec braku spłaty wierzytelności - dokonał jej sprzedaży na rzecz powoda, co jest bardzo częstą praktyką. A to oznacza, że informacje zawarte w załączniku nr 1 były nie tylko niekwestionowane w sprawie, lecz nadto wiarygodne.

Tak więc w świetle ujawnionych w sprawie okoliczności doszło do przedawnienia roszczenia, zaś powód nie wykazał okoliczności przeciwnych.

Pozew w sprawie został wniesiony w dniu 11 maja 2016r. a zatem po upływie 3 lat od terminu wymagalności wskazanego na dzień 16 listopada 2012r., a to powoduje, że nie tylko raty wymagalne przed 11 maja 2013r., lecz także pozostała część należności głównej (kapitału) uległa przedawnieniu przed wytoczeniem niniejszego pozwództwa. Przedawnienie należności głównej skutkuje automatycznie przedawnieniem roszczenia z tytułu odsetek jako należności ubocznej.

Z powyższych względów Sąd w części, w jakiej nie doszło do jego cofnięcia podlegało oddaleniu.

Dodać należy, iż fakt przedawnienia roszczenia nie miał znaczenia w postępowaniu karnym i nie wykluczał możliwości zasądzenia na rzecz pokrzywdzonego kwoty tytułem środka kompensacyjnego będącego środkiem karnym nakładanym na oskarżonego w związku z uznaniem go za winnego popełnienia przestępstwa, jednakże w

postępowaniu cywilnym sąd rozpoznając stosunek cywilnoprawny między stronami nie mógł pominąć skutecznie podniesionego zarzutu przedawnienia. Nie ujawniły się żadne okoliczności, które pozwalałyby uznać, że podniesiony zarzut stanowi nadużycie prawa. Sam powód nie podnosił takich zarzutów, a przestępstwo, za które pozwany został skazany nie jest tego rodzaju okolicznością, albowiem – jak wyżej wskazano – nie miało wpływ na ważność umowy kredytowej i na treść jej warunków.

Konsekwencją powyższego rozstrzygnięcia jest obciążenie w całości strony powodowej kosztami procesu, w oparciu o art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Choć powód cofnął pozew częściowo, to uczynił to w toku procesu, a cała należność objęta pozwem była w chwili wytaczania powództwa przedawniona. Częściową ochronę swych praw powód uzyskał w toku postępowania karnego, jednakże proces cywilny, z uwagi na skuteczny zarzut przedawnienia, przegrał. Powód jako profesjonalista winien był liczyć się z możliwością podniesienia zarzutu przedawnienia. W szczególności winien uwzględnić to, jaka jest data nabywanej wierzytelności. Na koszty poniesione przez pozwanego składało się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego, które Sąd ustalił w stawce minimalnej odpowiedniej do wartości przedmiotu sporu – 4800 zł na podstawie § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa.